

BUDAPESTI NAPLO

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Ióssef-körút 18.

Főszerkesztő: FÉSZI JÓZSEF. Felölös szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre 7 k. (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 írt).
Egyes szám Budapestén 8, vidéken 10 fillér.

A büntető novella.

Budapest, június 17.

(n. f.) A Plósz Sándor igazságügyminiszter elnöksége alatt tartott ankét gyors munkát végzett. A gyorsaság ezuttal nem volt az alaposág rovására s a velős felszólalásokból élesen domborodtak ki a reform vezető eszméi.

A felszólalók többségét a magyar büntető jogászok tradicionális, humanizmustól áthatott szelleme vezette s valóban örvendetes látvány volt, mikor egymás után szólásra keltek a képviselőknek, a minisztériumnak, a bíróságoknak s az ügyészségnek vezető jogászaik egy érzéssel, egy értelemmel követelték azt, hogy a Csemegi Károly által eléggé ki nem domborított humanisztikus s szociálpolitikai szempontok vezessék a reform-munkát. Valóban a felszólalásokban nyilvánuló szellem mintha visszhangja lett volna a negyvenharmadiki híres javaslatnak, mely korát megelőző szabadelvű felfogásával a magyar törvényhozásnak mindig büszkesége lesz s példája kell hogy legyen.

Csemegi korszakos műve a maga egészében nem szorult gyökeres reformra. Büntető jogunknak általa emelt épületét az időnek vasfoga meg nem rendítette s a mestermű csak itt-ott szorul némi tatarozásra s ha néhány rossz oszlopát ujjakkal kicseréljük, úgy bizhatunk abban, hogy még sokáig lesz jogéletünk erős bástyája.

Lényeges újításokra csupán a büntetési rendszer terén van szükség. Három kérdés vár itt megoldásra: a büntetés eltörlésének, a feltételes ítéleteknek s a pénzbüntetés reformjának kérdése.

A büntetés eltörlésének követelményét már 1878-ban hangsúlyozták s különösen Szilágyi Dezső és Chorin Ferenc vol-

tak azok, akik ennek érdekében nagy küzdelmet folytattak s az azóta lefolyt huszonnégy esztendő csak igazolta akkori álláspontjukat. A büntetés még ma sincsen végrehajtv s a büntetésre ítélték túljyomó része fogházban üli le büntetését.

De nincs is szükség a büntetés felállítására, mert fegyház és büntetés között lényeges különbség sincsen. Csemegi a büntetést kettéválasztásával a törvényben belül akart individualizálni, de ez elhibázott gondolat volt, minthogy az individualizációt csak a bíró teheti meg s a mindenesetre szükséges elkülönítést a fegyházon belül adminisztratív módon megvalósítani. A fegyház és büntetés egyesítése megfelelne a magyar tradícióknak és a minimumok leszállításának kérdését is megoldaná.

A feltételes elítélés behozatalának szükségét vitatni, azt hiszem, felesleges munka. Németország kivételével majdnem egész Európa elfogadta ezt az intézményt s az eredmény mindenütt kedvező volt. Csak sajnálhatjuk ezért, hogy a tervezett novella ezt az áldásos intézményt, mely hivatva van a rövid idejű szabadságvesztés-büntetések veszélyeit elismerni, oly szűk keretekben akarja csak megvalósítani.

Nagy szociálpolitikai fontossággal bír a pénzbüntetés reformjának kérdése. Ez talán a legelhibázottabb része Csemegi munkájának s a novellától e téren nagy koncepciójú reformot várunk. A pénzbüntetés csak akkor éri el célját, csak akkor lesz eredményes, ha az individuumból alkalmazkodik. Ne legyen a pénzbüntetés a gazdagok privilégiuma; ne sujtsa a kettésnél jobban a szegény embert: ezek azok a követelmények, amelyeknek megvalósítását a novellától elvárjuk. Szükséges lesz ezért a pénzbüntetés

maximálásának emelése, hogy a gazdagot is érzékenyen sujtsa. Másodszor elejét kell venni annak, hogy a pénzbüntetések nagy részét szabadságvesztés-büntetéssé változtassák át, mert az ilyen rövid tartamú szabadságvesztés-büntetések míg egyrészt meghamisítják a pénzbüntetés eredeti célját, másrészt valódi melegágyai a bűnnek s forrásai a szociális elégedetlenségnek, amiért hogy a vagyon nemcsak a boldogságot, hanem a becületet is megadja.

Ezért be kell hozni a közmunka intézményét, azaz meg kell engedni, hogy a bűn nem hajtható pénzbüntetés megfelelő közmunkával legyen leróható.

Ezzel el fogjuk érni, hogy a pénzbüntetés is erős támaszává lesz büntetési rendszerünknek, hogy egyaránt fog sujtan gazdát és szegényt s igazán fogja szolgálni a nagy célt: a kriminalitás csökkentését.

A novellától nagy és nehéz munkát várunk, de ha Plósznak és munkatársainak sikerülne munkálkodásukkal elősegíteni a társadalom és állam nehéz munkáját: a bűn leküzdését, úgy érdemük elévülhetetlen lenne.

Az idegenforgalomról.

Budapest, június 17.

Örömmel látjuk a közvéleménynek azt a felpezsdülését, amelylyel az idegenforgalom rendszeres fejlesztését újra felkarolni készül. Évek óta újra meg újra szót emeltünk annak a bizonyítására, hogy milyen mélyen nemzetgazdasági és nemzeti haszon megy veszendőbe azzal, hogy az idegeneknek hozzánk édesgetése helyett magunk visszatérünk pénzünk idegenbe, sőt az idegen nélkül, cél nélkül, beteges majmolással.

A társadalmi tevékenység egyik fontos pro-

REGÉNY.

A TŰZ

REGÉNY

Irtá: GABRIELE D'ANNUNZIO

(38)

És amiképpen a fény hullámai felszállnak a látóhatárról a magasságokba, úgy nesztelen harmóniában szállott a boldogság illúziója az ajkára. Végtelen mosoly nyiladozék rajta, ajka megremegett tőle, mint a pitymallat fuvalatától a levél és mint a jázminvirág a csillagfényben. úgy ragyogott a megnyíló ajkak közt a fogsor.

— Minden elévült, minden eltűnt. Nem éltem, nem szerettem, nem élveztem, nem szenvedtem. Újjászülettem. Nem tudok más szerelemről, csak erről. Tiszta vagyok. Meg akarok fulladni abban a gyönyörtűsében, amelybe vezetsz. Az évek és az események elsurrantak fölöttem a nélkül, hogy megérintették volna lelkem ama részét, amelyet számodra tartottam fűn, anélkül, hogy megérintették volna ama titkos menyországot, amely most egyszerre megnyit és legyőzött minden homályt és csak a te neved édes csöngését tartogatta számomra. A te szerelmed megment engem. Az én ölelésem istenivé fog téged tenni... — A mámor szavai fölérjédeznek szívéből, de ajka nem merde azokat hangra váltani. És mosolygott, mosolygott végtelen, nesztelen mosollyal.

— Oh szóljon, válaszoljon Perdita! Nem igaz-e? Nem érz-e a kényszert, amely erősebb minden lemondásnál, erősebb minden állhatatoságnál? Oh, érzem, hogy reményeim, sejdítéseim

mind megsemmisülnének, ha ez az óra nem következne be. Beszéljen Perdita, mondja meg, hogy nekem soha sem érne el a hajnalhasadás, mint a hajnal, én nem érnék oda maga nélkül. Válasszon!

— Igen... Igen...

Önfelédten olvadt fel az asszony e színtelen szótárogásban. A mosoly elhalt; ajka lezárult; sápadt képe majdnem keménynek hatott, mintha szomjuság fullasztaná, mintha magához akarná vonni, kezeibe fogni, fölenni őt végtelen szomjában. És termete, amely a fájdalomtól és rettegéstől összehúzódott, egyszerre megnőtt, mintha új esztendőre támadt volna; visszanyerte izomerejét, hatalmas érzéshullám nyilallott át rajta, újra kívánatosá lett.

— Nincs halasztás. Késő van!

A férfi reszketett a türelmetlenségétől. A szenvedély újra előgta s fojtogatta torkát.

— Igen — ismételte az asszony, de egészen új hangsúllyal. Szeme belemerült az imádott férfi szemébe, sóvárgón, parancsolón. Mintha birtokában érezné magát annak a bilinesnek, amelylyel mindenkora magához láncolja őt.

Gyümölcstől hajladozóombok alatt állott az asszony, minden tagjából lánzóllott el, mint ahogy az ajkáról elszáll a lehellet. A szépség, amely odabenn az ebédlemben megült arcát, kétszeres erővel megújodott rajta, a pirt nem a gyertyaláng töstötte rá, hanem a lappangó hæv. Remek gyümölcsök fügtek feje fölött valamely király-adományozta koronaként. A gránátalma meséje fölédelt, akár csak amaz estén, amidőn a gyümölcsöse bárka mellett ezeket el. Ki ő? Talán Perszefone, a homály királynője? Ama tájkon élt-e talán, ahol az emberi cselekvés a forgószél játéka-hoz hasonlít, amely végtelen utakon perdül tova? A források mélysegeiben járt-e vajjon, számlálgatván a virágok földalatti gyökereit? Fáradt lett-e avagy mámoros az emberi könnytől és kacagástól?

Ki ő? Ki ő? Minő mult ernyesztette el, hevítette ennyire, tette ily veszedelmessé? Vajjon képes-e még új cselekedetekkel csudálatra gerjeszteni új kedvesét, aki azonosnak mondotta az életet a vágygal és győzelemmel? — Ily álmakról beszélt néki hevesen lüktető vére s az átlátszó tengerparti homály.

— Minden jó és minden rossz, az, amelyet ösmerek és amelyet nem ösmerek s az, amelyet te ösmersz és nem ösmersz, minden csak ennek az éjszakának teljességére való. — Élet s álom egy és ugyanaz. Erzet és gondolat kétéle bor, amelyet egy kehelybe keverték össze. A ruha, a puszta arc, a remény, a tekintet mind hasonlatos vala a kert növényeihez, a levegőféghhez, a csillagokhoz, a csöndhöz. Nyilvánossá lett az a rejtett harmónia, amelybe a természet összekevert s belerejtett mindent, ami egymástól különbözik.

Soha vissza nem tért egy pillanat. Mielőtt az öntudat tudomást vett volna róla, megtalálta kéz a kezét, megsimogatta, élvezte.

Puha karján érzéven a férfi kezét, az asszony lecsüszesztette fejét a homályban. Elhaló sóhaj és elhaló ajkrezdülés közepette fölcsillant a szemefehére és a fogak fehérsége, mint valami, ami utóljára csillog. Aztán hirtelenül hátravette fejét: kereste az ajk az ajkát, amely kereste. És csókra forrtak össze. Mint a fölérjük hajló galy, úgy földte be az illúzió két rajbát a szerelem.

Elváltak; egymásra néztek, de nem látták egymást. És semmit sem láttak többé. Vakok voltak. Szörnyű csöndre riasztotta föl őket, hasonlatos a lezuhant bronz zajához. Csak egy gyümölcs hullott a győpre az ágról, amelyet forró ölekezésük megrezentett. Lehajoltak, mintha olyasmit akarnának elhárítani utjokból, ami gátolja léptüket.

(Folytatás következik.)

grammpontjának jelöltük meg azt, hogy Budapestet nagy, hatalmas turisztikai középponttá kell tenni. Természeti sajátosságai, páratlanul szerencés földrajzi fekvése valósággal predestinálja erre. És aztán hiába szidjuk mi ezt a szépségszóvárosunkat, nem olyan legutolsó város ez mégsem. Annyi természetes városalkotó erő van itt felhalmozva, hogy semmiféle nyárspolgári gazdálkodás, a városrendezésnek semmiféle brutális baklövési nem állhatták utját nagyszerű kifejlesztésének. Az a sok rossz, amit mi egymásközt mondunk róla, nem csupa merő színigazság. És az a sok jó, meg szép, amit idegenektől hallunk felőle, nem csupa merő udvariasság. Van itt ingyen ajándéka a jövővé természetnek és fűrészszerű alkotása az emberi elmének, emberi vejeitknak. Művészi szépségekben, történelmi emlékekben sem vagyunk éppen legutolsók. Anynyink mindenestre van, hogy ne bánja meg a világlátó idegen, ha egy-két napra nálunk is megállott. Csak tudni kell a módját, hogy megállítsuk és itt is marasztaljuk.

Ez a célja annak a szervezkedésnek, amely most újra megindult. Természetesen egyik eszközevé azt is kell tennie, hogy a városrendezés sok bűnét, amennyire lehet, jóvátégjük, mulasztásait helyrehozzuk, a jövőre nézve nézve pedig megelözzük. Ami rossz van, javítsuk, ami nincs, csináljuk meg erőnkhez képest és ami jó van a természetes fejlődés jóvoltából, ne pusztítsuk, hanem becsüljük meg előbb magunk, hogy mások is megbecsüljék.

Reméljük, hogy ennek a mostani felbuzdulásnak több, maradandóbb eredménye lesz, mint az eddigi próbálkozásoknak. Reméljük, hogy az idegenforgalom megteremtésének szükségessége mélyebb gyökeret vert a közérzésben, mint eddig. Ebben a reményben üdvözljük a derék kezdeményezőket.

*

A hazafias mozgalom egyik lelkes munkásától kaptuk az alábbi felszólalást:

A mi magyar véreinknek óriási hibája a szidalmazási viselkedés. Én elismerem, hogy jogosult minden tárgyalásos kritika akkor, amikor gazdasági viszonyaink javításán akar gyűlekezten, akár anketen tanakodunk és fáradozunk és bizonyos az is, hogy ilyenkor magyar sovinizmusunk által nem szabad magunkat vezéreletünk; de nézetem szerint épp oly hiba ilyenkor befektetni és sötétebbre festeni állapotainkat, mint aminők azok valójukban.

Nagy baj nálunk a nagyon is elharapódzott, ugynevezett „lefüvési rendszer”, amelyről minden felbukkanó eszmét a skeptikusok és bipokraták szuverén közlegyintéssel kicsinylöleg leinteni méltóztatnak.

A nagyfejekről elismerem, hogy sokat dolgoznak és sokat tesznek, de épp azért minden újabb akciónál attól tartanak, hogy a munka megint csak az ó nyakukba szakad és ezért már akaratlanul is leintenek. De tessék a polgármester urnak és a miniszter uraknak, amikor újabb munkát osztanak ki, nem mindig ugyanazokat az amügy is tülterhelt nagyfejeket meghívni, hanem tessék rendszert tartani és minden újabb társadalompolitikai vagy közgazdasági munkánál újabb és frissebb eröket sorompó elé hívni és a régieknek, a tülterheltéknek konzultatív hozzászólásával megelégedni. Mindezeket azért mondom el e helyütt, mert a polgármesternél tartott anketén szintén az öreg ügyü hangjára talált ugyanez a „lefüvési rendszer.”

Dehogy nincs idegenforgalmunk! Van, csak-hogy kevés és épp ezen akar a munkabíró és lelkes polgármester és azok, kik vele egy nézetben vannak, segíteni. Tessék megnézni akár a mai, vasárnapi lapokban, az idegenek névsorát. A szombati napon fővárosunk 26 szállodájába érkezett kerek számban 300 idegen és ez megfelel a statisztikai kimutatások átlagának is, amely szerint Budapest idegenforgalma évenként átlag 130.000; és ezen naponként érkező 3-400 idegen közül körülbelül 40-50 azoknak a száma, kik messze külföldről érkeznek; a szombaton érkezettek közt képviselve van: Amsterdam, Berlin, Bukarest, Cannstadt, Chicago, Drezda, Duisburg, Edinburgh, Erfurt, Frankfurt, Hannover, Konstantinápoly, Lipose, London, Lyon, Mainz, Manchester, Middleburg, Moszkva, München, New-Castle, New York, Nürnberg, Paris, Stuttgart stb.

Érdemes tehát tenni valamit, hogy első sorban a már meglévő idegenforgalmat kellőképpen ápoljuk. Igenis legyen „szekesvárosi idegenforgalmi iroda”, akár a főváros maga szervezi, akár csak a főváros

protekturátusa alatt, de tessék megteremteni ezt az irodát a Váci-utca és Gizella-utca sarkán vagy más központi és feltűnő helyen, hogy az idegennek legyen hová fordulnia óhajaival és esetleg panaszaiival, és ha ezeknek az idegenforgalmi iroda nyugateurópai előlékenységgel eleget fog tenni, legyen meggyőződve a cikkírő arról, hogy már ez is sokat fog segíteni ahhoz, hogy a külföldön ellenségeink által méterésesen táplált rossz vélemény országunk és fővárosunk felett kellőképpen megváltoztassék. Persze ez magában véve nem elegendő; van még sok más teendő; őszsze kell fognia kormányának, fővárosnak, vidéknek és társadalomnak és akkor igenis lehet tenni nemcsak valamit, de sokat; csak nem kell kishitűnek lenni és minden áron csak leszólni és nem kell a tülterhelt nagyfejeknek fázniok a munkától, lesznek majd mások, akik dolgoznak akkor is, amikor a most mindenütt „jelen voltak” már sehol sem lesznek jelen.

A t. szerkesztő urnak készsége hiva

Budapest, 1900. június hó 17-én

Dr. Hirschfeld Antal.

KÜLFÖLD.

A kínai felfordulás.

Shanghai, június 17.

Az idegenek köréből eredő hírek szerint 10.000 kínai katona, akik Peking előtt állottak, elhagyta a zászlókat és a boxerekhez csatlakozott. Továbbá híre jár, hogy a kínai kormány kijelentette, hogy nem vállalja el a felelőséget az európai csapatokkal való esetleges összeütközésért.

Berlin, június 17.

A Wolff-ügynökség jelenti Takuból: A partra szállítandó német csapat parancsnokától e hó 13-áról érkezett jelentés szerint Langtang állomáson több napig kellett tartózkodniok, hogy a vasutat helyreállítsák. A német különítménynél minden rendben van. Az amerikai követség futára jelentette, hogy Peking előtt kínai csapatokak voltak össze, hogy a fölmentő csapat elnyomulását feltartóztatassák.

Berlin, június 17.

A Wolff-ügynökség jelenti Csifuból: E hó 16-ika óta Csifu és Tiencin közt nincs táviróösszeköttetés, hanem csak gőzös-összeköttetés van Takuval. A tiencini eseményekről itt csak azt tudják, hogy a nemzetközi, ugy 2000 főnyi haderő Tiencinből Peking felé vonul és hogy Takuba sok japán csapat érkezett.

Berlin, június 17.

Mint a Wolff-ügynökség értesül, a osfui német konzul által hivatalos kérdésre ma délelőtti feladott távirat szerint az a tegnap érkezett utolsó gőzös-hírek után mit sem tudnak arról, hogy Pekingben elpusztították volna a követségek épületeit és meggyilkolták volna a német konzult.

Shanghai, június 16.

A csinkiangi kínai bankok tegnap a boxerektől való féltőkben bezárták irodáikat. Az itteni bankok visszavonják az adott előlegeket. A Yange területén izgatóság van. Csifuban minden csendes.

London, június 17.

A Reuter-ügynökség fel van hatalmazva annak közlésére, hogy Japán legközelebb 1000 embert küld Takuba és ebben teljes egyetértésben jár el az európai hatalmakkal.

Páris, június 17.

A Havas-ügynökség kommunikálja ezt mondja: A hongkongi francia konzulól ideérkezett távirat nem tesz említést a pekingsi német követ meggyilkolásáról és a követségek lerombolásáról. A tiencini francia konzul jelenti, hogy a Pekingbe küldött európai különítmények csak igen lassan nyomulnak előre. A felkelők felgyújtották a kínai városban levő protestáns telepeket. A Franciaországnak átengedett területen teljes a nyugalom. Tonkingból csapatokat küldenek tüzérséggel Tiencinbe, hová azok e hó 25-én érkeznek meg. Más csapatok, melyeket Franciaországból szállítanak oda, július 3-án fognak megérkezni. A külügyminiszter kívánságára Lanessan tengerészeti miniszter elrendelte egy cirkáló-hadosztály haladéktalan felszerelését, mely Courajolles tengerészeti hajórajának megerősítésére lesz rendelve. Továbbá elrendelték, hogy egy hajó készen álljon esetleges csapatok elszállítására.

Washington, június 15.

Az a körülmény, hogy Kempf tengeragytról tegnap óta semmit sem tudnak komoly aggodal-

makra ad okot. Ha rövidesen helyre nem áll a távirati érintkezés Kempffel, akkor egy gyorsgőzöst küldenek Manilából Takuba, hogy a helyzetről hírt szerezzen. Hay államtitkár és Root hadügyi titkár ma Mac Kinley elnökkel tanácskoztak a Kínába való csapatokküldésről. Elhatározták, hogy a Kempf tengernagyval az érintkezés melübb helyre nem áll, Manilából csapatokat küldenek Kínába az ottani amerikai kontingens megerősítésére.

Washington, június 17.

Hír szerint a hatalmaknak a kínai helyzetről folytatott tárgyalásai annak a kérdésnek a fejtegetéséhez vezettek, hogy az ott érdekelt hatalmak eljárását oly formakba és oly összhangba hozzák, hogy a teljes egyensúly fenntartassék és a béke megóvása biztosítottassék. Franciaország különösen élénken követelte, hogy legelőb sorban arról gondoskodjanak, hogy a hatalmak eljárásánál fenntartsák az egyensúlyt. Ez a felszólalás lényegesen hozzájárult annak megakadályozásához, hogy valamely hatalom túlnyomó kontingentet küldjön Kínába és ez által valamely más hatalom ellenakcióját provokálja.

HIREK.

Budapest, június 17.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Június 15-én új előfize-es nyit a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizeése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról dejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Azoknak a tisztelt előfizetőinknek, kik a nyári hónapok alatt fűrdőre vagy nyaralóhelyre szándékoznak menni, vagy pedig hosszabb utra kelnek, szolgáljon szives tudomással, hogy kiadóhivatalunk, amint a címváltozástól értesül, nyomban az új tartózkodási helyre küldi a lapot. Ne méltóztatassanak tehát egy rövid levelezőlapnak felhasználásától akkor se visszariadni, ha a nyári szezon alatt talán többször is változtatják lakásukat. A Budapesti Napló kiadóhivatala minden bejelentésre rögtön intézkedik és szigoruan megfelel a szerkesztőség intencióinak, midőn az a nyári hónapok alatt is állandó érintkezésben óhajt lenni kedves közönségével.

— Személyi hír. Szönyöny-Marich László berlini nagykövetségünk ma Berlinből Bécsbe érkezett.

— Spaun tengeragy jubileuma. A hadsereg rendeleti közlönyének mai száma a következő legteljesebb kizáratot közli:

Kedves Spaun báró tengeragy! Szivesen veszem alkalmul ezt a napot, melyen ön 50 éves szolgálati jubileumát üli meg, hogy önnek ez ünnepen szerencsés kívánjak és sokoldalú, tengeren és szárazföldön, háboruban és békében tett kitűnő szolgálatának újabb elismerésül Lipótrendem nagyeresztjét adományozom önnek. Vajna megadának önnek, hogy derék haditengerészem élen működve, továbbra is nemcsak annak dicsőségese hagyományait fenntartsa, hanem hajóhadunk időszerű fejlődését is hazánk javára haladni lassa.

Bécs, 1900. június 11.

Ferenc József, s. k.

— Széll Kálmán üdvözlése. Abrányi Kornél, a lengyel-tői választókerület országgyűlési képviselője ma Szőlősgyörökön tartotta meg beszámolóját, amelyet a választók nagy lelkesedéssel és tetszéssel fogadtak. A beszámoló után az összegyűlt polgárság a következő táviratban üdvözölte Széll Kálmán miniszterelnöktől:

A Szőlősgyörökön összegyűlt nagy számú választó közönség Abrányi Kornél képviselő beszámolója elkövetve a bizalom és tisztelet hevével és őszinte lelkesedéssel üdvözli nagy méltóságodat. Isten aldasat kérjük működésére.

— A Koburgok Szent Antalban. Koburg Fülöp herceg tegnap a Selmechánya mellett levő Szent Antalba érkezett, mert a közeli napokban nagyobb számú vendéget fogad a Koháry-kastélyban. Állítólag a hercegi családnak több tagja, illetve nagyobb számú rokonság gyűl egybe Szent Antalban.

— Udvari gyász. A király legelső rendeltre néhai Miklós Frigyes Peter odenburgi nagyerceget udvari gyaszt rendelt el, amely, mint a hivatalos lap ma jelenti, június 13-tól, hétfőtől kezdve tíz napon át, változatlan nélkül, bezárólag június hó 27-ig tart.

— A pápáról. Rómából telegrafalják, hogy a pápa ma délután a consistorium termében ünnepiesen beszélt az agnus deinek nevezet vallásértartási tárgyakat a biborosok, főpapok és számos meghívott vendég jelenlétében. Ez a szertartás 1870. óta nem történt meg. A papa jó egészségben van.

A svéd király a párisi magyar kiállítás. Párisból telegrafálják nekünk: Oszkár svéd király ma délelőtt megtekintette a világiállítás magyar pavilonját. Lukács Béla kormánybiztos a pavillon bejáratánál üdvözölte ő felségét és végigkiszálta a kiállítást. A király különösen a huszárteremben időzött hosszabb ideig és aztán a magyar pavillon előtt gyülekező sokaság élénk ovációját közt eltávozott, miután előbb meleg szavakkal adott kifejezést elragadtatásának a látottak fölött.

Urnapija a fővárosban. Az urnapi körmenetet osztrákországon csak a Mátyás templomban és a belvárosi főplébániáiban tartották meg. A főváros többi katolikus templomaiban ma tartották meg az ünnepi körmenetet, a melyet a kerületi plébánosok, illetőleg a zárdafőnökök vezettek. Az utcákon felállított oltrák lombosított, virágdiszben pompáztak, s az utcák fölve, virággal voltak fülhelve. A körmenetek utcákon levő házak lakói kivilágitották ablakaikat, s a processziók mindenütt jelen voltak az iskolák teherruhás leányvendégei is.

Olmadományozás. A király, a földmívelésügyi miniszter előterjesztésére báró Podmaniczky Gyula miniszteri segédtitkárnak a miniszteri titkári és gróf Nyáry István miniszteri fogalmazónak a miniszteri segédtitkári címet adományozta.

A váci püspök felszentelése. Gróf Csáky Károlynak püspökké szentelése, mint esztergomi levelezőnk táviratozza, ma nagy ünnepélyességgel folyt le a főszékelyházban. A püspökké szentelést Vaszary Kólos hercepprimás végezte fényes segédlettel. Az egyházfjedelem harangzugás közben vonult a székesegyházba, hol a főkapitány teljes díszben, testületileg fogadta. A hercepprimás előtt az apostoli keresztet vitték. A püspök szentelésére a hercepprimás ebédet adott, amelyen a főpapságon kívül Vác és Esztergom városok előkelősége is jelen volt. Gróf Csáky Károly a királyra, a pápára és a hercepprimásra mondott szép felköszöntőket, a primás pedig az új püspökre. Gróf Csáky Albin a család részéről mondott felköszöntőt. Az ebéd végeztével a primási házgardát zájosan megjelölték. A primás asszaltához Molnár János is hivatalos volt. Vác új püspöke augusztus hónapban tartja bevonulását székhelyére.

Miniszterek Baján. Bajáról telegrafálják: Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter és Flósz Sándor igazságügyminiszter, Baja város országgyűlési képviselője, kíséretökkel ma reggel háromnegyed kilenckor ide érkeztek. Velük jött szállóvárosába Túrri István tábornok is. A felbogarzótt pályaudvaron tengeri közönség lelkes éljenzése fogadta a vendégeket, kiket a város nevében Hegedűs Aladár polgármester üdvözölt. Az üdvözlésre, mint a város képviselője, Flósz Sándor igazságügyminiszter válaszként bensőségteljes szavakban. Kétszeres örömmel jött — úgymond — hozzátartozóihoz ez alkalomból minisztertársával együtt oly ünnepre, amelyen hasznos munka szép gyümölcsei lesznek e neki, oly kedves városban szemléltetők. A miniszterek aztán hosszú kocsisortól követte a város négyes togatit a városházára hajtattak. Kiséretökben voltak Vojnics, Pukovics, Kovács, Lázár György, Vermes, Bezerédi, Veszter országgyűlési képviselők, Csathó szegedi táblai elnök, Szterényi, Lakatos, Vértessy miniszteri tanácsosok, Hegedűs és Hollán miniszteri titkárok, Pethek posta- és távirat-főigazgató stb. A városházán küldöttségeket fogadtak a miniszterek. A tisztelő küldöttségek közt voltak Baja város törvényhatósága, a hitfelekezetek, a katonatiszti kar, a járásbírószár, a szolgabírói hivatal, a tanintézetek, a közlekedési vállalatok, az államhivatatok, az ipartestület, Bács megye kereskedői stb. A tisztelgések befejeztével Flósz Sándor igazságügyminiszter a törvénykezési intézeteket, Hegedűs Sándor kereskedelmiügyi miniszter pedig a bajaiak büszkeségét, a valóban igen sikerült helyi iparkiállítást tekintette meg, hova őt nemcsak Flósz Sándor miniszter is követte. Schmaus Endre főispán lelkes szavakban üdvözölte a kormány tagjait.

Hegedűs miniszternek az iparosokhoz intézett buzdító válasza után, a miniszterek megkezdették körutjukat és Kálnyi Zsigmond kamarai titkár és Weisz Nándor, a kiállítás titkárnak kalauzolása mellett behatóan megtekintették a kiállítást. A kereskedelmi miniszter mindenütt megdicsérte a jelesebb kiállítókat. Nagy elismeréssel nyilatkozott a mintegy 15 fülkében elhelyezett butor- és lakberendezési iparról, az értékes szövőiparról, a három nagy teremben bemutatott ruházati és vegyes iparokról, az agyagiparról, de különösen az érciparról és gépgyártásról. A kiállítók igen lelkesen üdvözölték a miniszteri körutjában. Többször helyzetükről szóoltak és a miniszternek mindenki számára volt tanácsa. Élénk derűt kéltett, midőn Nagy Péter szűrszabó arról panaszkodott, hogy a szürnek már nincs bevője, mert a juhások is esernyőt hordanak.

A kiállítás megszemlélése után a miniszterek

az ipartelepeket tekintették meg, végül azt a helyet, a hova a lakosság régi óhajátának tárgyát, a bajabátaszéki hidat tervezik.

Delután két órakor a miniszterek tisztelőre a Nemzeti Szállóban 200 teretűi banket volt, melyen az összes városi előkelőségek, a tisztikar, a papság és a polgárság és a kereskedelem és ipar vezető elemei vettek részt.

Pánik egy kávéházban. A Kerepesi-uti Venczele-kávéházban ma este tíz óra után borzalmas pánik történt, kigyuladt ugyanis a kávéházi kinematográfának a villamos vezetőke. A mozgó fényképek nagy közönség szemlélte, mikor hirtelen egy éles fényásv cikázott át a kávéházban és pár pillanat múlva a fadiszíték is tüzet fogtak. A közönség a kijáratok felé vetette magát és mikor látta, hogy az ajtón nehezen lehet kijutni, sokan az ablakon ugrottak ki az utcára. A nagy dulakodás közben megrugdosták egymást a megrémült emberek, nagyobb baja azonban senkinek sem történt, még azoknak sem, akik az ablakon menekülve megkarolták magukat az üvegekben. A tüzoltók alig tíz perc múlva már megjelentek a veszedelem színhelyén és eloltották a tüzet.

Földmívelési iskola Karcagon. Ma avatták föl Karcagon a földmívelési-iskolát, mely a város jelentékeny földszatelát létesült. A város ugyanis 800 kataszter hold földet ajánlott föl az iskola céljaira. A felavatási ünnepre Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter is leutazott és a karcagiak ekkor nyújtották át neki a város díszpolgári oklevelét. A miniszter elé Szolnokig ment a karcagiak ötven tagu fogadó-bizottsága, Madarász Imre országgyűlési képviselő vezetésével. Riadó éljenzés közben szállott le Karcagon a vonatról a miniszter, kinek kíséretében voltak: Zippich Gusztáv főispán, Losonczy és Tarnay miniszteri tanácsosok, dr. Bartók József osztálytanácsos, dr. György Loránd titkár. Egyidejűleg érkeztek gróf Szapáry Gyula és gróf Desseoffy Aurél vezetésével az Országos gazdasági egyesület küldöttei. A miniszter Tassy Géza polgármester üdvözölte. A lakosság lelkes éljenzése közt hajtott a miniszter a felbogarzó utcákon keresztül a városházára, ahol Rimaszombathy István helyettes polgármester üdvözölte. Ott fogadta a küldöttségeket, először Karcag város képviselőtestületét és Dobray László főjegyző szép beszéd kíséretében átnyújtotta neki a díszpolgári oklevelét. A miniszter megfogta mondott köszönetét és hangoztatta örömetét azon, hogy működését a gazdasági kiténtetés figyelemmel kíséri.

Azután Karcag város négy valásfolkekezetének képviselői együtt tiszteltek.

A miniszter Madarász Imre református lelkész üdvözölő beszédére válaszul kiemelte, hogy igen örül annak, hogy az összes vallásfelekezetek lelkészei így együtt látta. Ez olyan jelenség, amely az egész országban példakép szolgálhat. Olyan kis nemzet, amelynek nincsenek fajtokonai, mely magára van utalva, csak úgy érvényesülhet, ha fiait nem támadnak egymás ellen. Különféle oltrákon áldozhatunk, de a vallásos emberek között fennáll a vallásos hitnek közös kapeza. A jó emberek nem bántatja, hogy különfelekép imádkoznak, csak az, ha segítség sem imádkoznak. A kormány kiváló jelentősége szerint méltányolja a lelkészi kar tevékenységét. A maga tarcája különféle ágazataiban, azokban, amelyekkel a kis existenciák labralitását tervezti, a gazdasági szakismereteket kifejleszteti akarja és a lelkészeket és tanítókat munkatársakul tekintti. Meg van győződve, hogy ezen muakatarsai nélkül az ő kezdeményezéseinek sikere nem lehet. A bizalmat bizalommal viszonozza.

Majd Jásznyagykun-Szolnok megye tisztviselői kara, az egyházmegye református lelkészei, Debrecen város küldöttsége, a szolnokmegyei gazdasági egyesület, Karcag város tanácsa, a karcagi zsellerek küldöttsége tisztelgett, mire a miniszter a város közelében lévő földmívelési-iskolába hajtott, ahol Csányi István igazgató üdvözölése után megnézte a tanhelyiségeket és a meléképületeket, majd a közelben lévő tenyész- és szarvasmarha-kiállítást és a gazdasági iskolában levő gépképpárt. Delután fél 3 órakor lakomához ült a társaság az e célra épült sátor alatt. Ott volt Szolnokvármegyének színe-jáva, sokan Heves- és Hajdumegyéből is. Darányi miniszter a királyra üritette pobarát. Pólya Béla szolnoki ügyvéd Szöllő Kálmánt köszöntötte föl és indítványára a város polgármestere a miniszterelnökhöz a következő üdvözölő táviratot küldte:

A karcagi földmívelési iskola megnyitása céljából országgyűlés közönség bizalmát és ragaszkodását nyilvanítja Nagyméltóságod és a kormány iránt gazdasági érdekek határozott támogatásáért.

Darányi miniszter Szapáry Gyulát, Papp Elek a minisztert eltette, mire ez hatásos szavakban megköszöntötte Karcag városának azt az áldozatkészségét, melylyel az iskola felállítását lehetővé tette. Neki — úgymond — minisztersége alatt egy nagy impressziója támadt: hogy a magyar földben nagy erő van és csak ezt az erőt kell tudni kivenni a földből.

Mivel? Tudással, a szakismeretek terjesztésével. Az intézmény, amelyet ma rendelkezésének ünnepélyesen átadnak, ennek a célnak szolgál. Az intézmény létesítésének első sorban tényezőjét: Karcag városát és ennek derék polgármesterét éllette.

Még többen mondtak pohárköszöntőt. Asztalbontás után a miniszter és kísérete visszautazott Budapestre.

Nemzeti zarandoklat Mária-Celibe. Az idei szent év megünneplésére alakult országos bizottság fölvetette programjába a Nagy-Mária-Celibe való nemzeti zarandoklat rendezését. A zarandoklat 1900 szeptember 8-án, Kisasszony napján indul Mária-Celibe, ahol több napra terjedő aiktasságok lesznek.

Körrendelet a gyógyszerészegedekről. A belügyminiszter a gyógyszerészegedéi idő szabályozási kitöltése tárgyában körrendeletet bocsátott ki és azt megkülde valamennyi törvényhatóságnak. E rendelet így szól:

Azon felmerült kérdésre nézve, hogy a gyógyszerészegédi idő mikor tekinthető szabályszerűen kitöltöttnak, a vallás- és közoktatásügyi miniszter ural egyetértéssel a következőköt állapított meg:

A gyógyszerész gyakornokok kiképzése tárgyában az 1892. évi 35.985 számú vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendelettel kibocsátott szabályzat 26. szakaszának, valamint a gyógyszerész növendékek egyetemi kiképzéséről szóló ugyan- csak az idézett szám alatt kiadott szabályzat 7-ik pontjának rendelkezéséből következők, hogy gyógyszerészegédi és egyetemi gyógyszerészetben hallgató egyidejűleg senki sem lehet. Ugyanis az egyetemi tanfolyam sikeres hallgatása és levégzése a jelölt munkaképességét és idejét a megszabott két éven át teljesen igénybe veszi s viszont a segédi idő kizárólagos rendelkezése az, hogy a gyógyszerész-növendék a hivatása által megkívánt gyakorlati tudnivalókat tapasztalás útján elsajátíthassa. Az eltöltött gyógyszerészegédi idő hatóságai tanúsításnál tehát jövőre követendő eljárásban szabályként szolgáljon, hogy a gyógyszerész-növendékek által a két évi egyetemi tanfolyam alatt a szorgalmi időben, vagy az abba eső kisebb szünidőkben teljesített segédi működés a szabályszerű segédi időbe be nem számítható s az egyetemi évek közötti nagy szünidőkre eső segédi szolgálattal is csak az esetben tekinthető kivételesen szabályszerűnek, ha hiteliesen igazoltatik, miként az megszabottak nélkül legalább két hónapig tartott. A gyógyszerész növendékek egységes önkentési tényleges szolgáltatásban eltöltött idejéből a segédi időbe csak az a félév számítható be, amelyet katonai gyógyszerésztanban eltöltöttek, hogy az által is azon elv érvényesüljön, mely a gyógyszerészek alaposabb kiképzését célozza. Erről a törvényhatóság tudomás s mibe tartás végett értesitem. Budapest, 1900. évi június hó 7-ikén. A miniszter helyett: Gulner, s. k. államtitkár.

Marat vére a kiállításon. A párisi kiállítás irodalmi pavilonjában látható az Ami du Peuple című lapnak egy vérfoltos példánya. Ezen az újságpéldányon Marat Albertine kisasszony irásos megjegyzése látható, amely azt bizonyítja, hogy ezt az újságlapot tartotta kezében Marat, amikor Corday Sarolta meggyilkolta, s hogy a lapon látható vérlót Marat vére. Miután Albertine kisasszony testvérbuza volt Maratnak, mindenki hajlandó hinni ennek a megjegyzésnek. Van azonban ugyancsak a kiállításon, Páris város pavillonjában még egy példánya az Ami du Peuple-nek, amely szintén vérfoltos. Ezt a példányt a Maurin család egy tagja ugyancsak Albertine Marattól kapta azzal a megjegyzéssel, hogy ez az a bizonyos lap, amelyet meggyilkoltatás előtt olvasott. Hogy melyik a hiteles példány, azt senki se tudja. A látogatók törhetik rajta a fejüket.

A siketnémák mozgalma. A siketnémák váoi intézete 1902. augusztus 15-ikén éri meg alapításának 100-ik évfordulóját. Ez alkalomból az intézet tanári testülete országos javasítára a közoktatásügyi minisztérium országos jubileumi ünnepély rendezését engedélyezte. Az intézetből kikérült siketnémák mozgalmat indítottak, hogy a jubileumi ünnepélyt a maguk részéről maradandó emlékek minél imponzansabbá tehessek s e célból ma, vasárnap délelőtt értekezletet tartottak, amelyben a jubileumi bizottságot megalakították. E bizottságnak feladata leendő jószi Chazar Andrásnak, mint az intézet alapítójának, valamint Ferenc magyar királynak mezbosztort emelni, kiállítás rendezni, országos siketnéma kongresszust egybeívni, siketnéma öntnont alapítani, lapot indítani, munkaközvetítő állítani stb.

Hogyan mulatnak 1850-ben? Egy párisi lap érdekes dokumentumot elevenit fel abból az alkalomból, hogy mostanában Páris falain ezrével látni a legraffináltabb mulatságokra hívó plakátokat. 1850-ben volt egy vállalkozó, aki nyári kirándulásokat szervezett. Ennek egyik kirándulásán a következő program szerepelt:

- 9 órakor. — Indulás Párisból.
- 10 órakor. — Reggeli.
- 12 órakor. — A brándozás a gyepen.

Miután pedig ezeken a kirándulásokon rendszeren négy-ötzezer ember vett részt, nem lehetett utolsó látvány, amikor Rambouillet környékén pontban déli harangozáskor egyszerre ötezer ember „brándozott a gyepen...“

Házasság. Jankó Lajos földbirtokos Bugyin házasságot kötött Unterländert Proska kisasszonnyal,

— **Ujságitró-lakoma.** A fővárosban időző román ujságitrók tiszteletére a *Budapesti Ujságitrók Egyesülete* és az *Othon* ma bankettet rendezett a Pannónia-fogadóban. A banketten jelen voltak: *Streitmann* Henrik, a bukaresti *Secolul* főszerkesztője, *Roșetti D. Radu*, az *Adeverul* munkatársa, *Stourda Petru*, a bukaresti Nemzeti Színház tagja, *Steinberg* bukaresti hírlapíró, a bankettet rendező két egyesület képviselői és még néhány magyar hírlapíró. A kedélyes lakomán a magyar ujságitrók nevében *Zöldi Márton* köszöntötte fel a román kollégákat, akiket szeretettel üdvözöl a magyar fővárosban. Annak a reményében üdvözli őket, hogy amit a politika ronthat, azt a fehérek asztalánál sikerül majd jóvátenni. A román ujságitrók nevében *Rosetti* felelt. A legnagyobb örömmel fogadják a magyar ujságitrók baráti üdvözlését és kijelentheti, hogy ők megbízott előhírnökei annak a mind hatalmasabb mértékben növekedő tábornak, amely a magyarok és románok között levő viszony javítására törekszik és reméli, hogy nemsokára úgy formálódnak a dolgok, hogy egész Románia belátja, hogy a magyarokkal való barátságos viszonyra szükség van Romániának, sokkal inkább mint Magyarországnak. A köszöntő nagy lelkesedést keltett és a magyar ujságitrók a késői északig több felkészültségben ünnepezték román kollégáikat.

— **A keleti akadémia záróvizsgálata.** A budapesti keleti akadémia nyilvános záróvizsgálatait június 22-én, pénteken tartják meg. A vizsgálaton, mely az a szervezés óta az első, dr. *Falk Miksa* fog előnökölni.

— **Szocialista tüntetés verekedéssel.** A régi szocialista párt ma délután tüntető körmenetet és az Ujvásártéren népgyűlést rendezett, hogy tiltakozzék a parlament ellen, a miért a bejelentő munkások „politikai akciójukat” személyesen nem olkhatják meg az öszelérhetieségi bizottság előtt. Délután két órakor kezdődött a gyűlekezés a Nemzeti Múzeum mögött és egy órával később elindult a menet zászlók alatt, jelszavas táblákkal. Az egyik táblán ez a felírás volt:

— Ahol nincs jog, ott nincs hazza. (Petőfi.)

A kiküldött rendőrkapitány letépette ezt a feliratot, épp úgy egy másikat is, amely a képviselőház ellen igazgatót. De megmaradtak az ilyen feliratú táblák:

— Le az osztályparlamenttel!

— Küzddetek az üzletpolitikusok ellen.

— Harcra a népjogokért.

Munkásdalok énekélése közben haladt az öt-hat-ezer főre szaporodott menet a Múzeum-köruton, a Kerepesi-úton és a Luther-utcan át az Ujvásár-térre, ahol szembetalálta magát az ujsászervezett szocialista párt híveivel, akik a minapi kudarcokért akartak bosszút állani a régi szocialista párton, amely megzavarta Garay-téri népgyűlést. Alig hogy a népgyűlés rendezői elhelyezkedtek a tribünön, a diszszidens szocialisták előszedték a sipokat és fűtyülöket és olyan éketlen láрма támadt, hogy a gyűlést meg se lehetett nyitni. A felbőszült anyapárti tömeg erre nekirontott az alig százötven diszszidensnek, öküellel, bottal, esernyővel ütöttek közéjük és mindkét részről sok arcon és háton nyoma maradt a dulakodásnak. Végre az ujsászervezett szocialisták jöbbat gondolva odább állottak és a népgyűlés minden incidens nélkül nyugodtan lefolyt. A képviselők öszelérhetieségi ügye volt a napirenden és a szónokok valamennyien (*Goldner* Adolf, *Bokányi* Dezso, *Dobos* István dunapataji földmives) epés hangon támadták a parlamentet, hangoztatva azt is, hogy küzdeni fog a nép mindaddig, amíg az általános választási jogot ki nem vivja. *Wéltner* Jakob elnök rövid záróbeszéde után a munkástömeg szétszözlött és az Ujvásárter buckái közt már csak a vidám gyermekcsereg jászott a kopaszodó ákakok ritka árnyékában.

— **Holttest az árokban.** Az éjjel a fehérvári-úton az árokban egy férfi holttestét akadtak. Az illető 50 évesnek látszik s az intelligens osztályhoz tartozik. Horzeleások látszanak testen, amelyek valószínűleg onnan eredtek, hogy az illető részeg fővel leest az útról, bele az árokba, ahol azután a csekély vízben megladt. A halottnak ösz korszakálta, hosszú, hajlott orra van, s feje teljesen kopasz. Feketes színű rövid kabát, naurág és mellény, ugos cipő volt rajta. Nyakán fekete csokor nyakkendő volt. Fehérméjében semmiféle betű nem volt s ujján karika- és pirosköves gyűrűt találtak. A boncoló intézetbe vitték.

— **Monasztéri és Kuzmák.** A rossz üzleti viszonyok, amelyek annyi virágzó ipari vállalatot és kereskedést bukásba kergettek, nem maradtak hatástalanul az országzszerite ismert *Monasztéri és Kuzmák* cégre sem. A híres női ruha- és divatáru-cég, amely ebben a szakmában ugyszólván a legelőkelőbb volt, fizetésképtelen lett. A passzívák állítólág 600.000 koronára rugnak és a 250 hitelező közül a legnagyobb öszszeggel vannak érdekelve a párisi *L. Clark & Cie.*

(50.000 frank), *Koppel, Frisch és társa* (60.000 korona), *Fürst* Zsigmond és társa (66.000 korona) és *Schaparich* Alfréd (64.000 korona) bécsi cégek. A kiegyezés megnehezíti egyrészt a hitelzők nagy száma, másrészt az a körülmény, hogy 160.000 koronát olyan pénzemberek adtak kölcsön, akik most teljes öszszegében követelik azt vissza.

— **A boerok védelmesége.** Egy szerencsétlen husz éves fiatal ember állított be ma este a rendőrséghez és egyik tisztviselőnek roppant böbeszedéssel elmondta a panaszát:

— *Just* Frigyes a nevem és mészároslegény vagyok. A boerokat meg akartam védelmezni, de nem volt pénzem és így nem utazhattam el a harctérre. De mégis megvédem a boerokat. Tessék letartóztatni Robert és Robert!

A rendőrtisztviselő rögtön látta, hogy a szegény fiúnak megháborodott az elméje és szánakozva mérte végig. A szerencsétlen fiatal ember türelmét veszítve, ingerült hangon folytatta:

— Tessék letartóztatni Robert és Robert, különben megyek a főkapitányhoz, a királyhoz, a pápához...

Lecsillapították a szegény fiút, aztán elvitték a lipótmezei elmeógyógyító-intézetbe.

— **Haláloság.** Dezsó Géza pénzügyi főgalmozó gyakornok hosszas szenvedés után élte 24-ik évében Sátoralja-Ujhelyen elhunyt.

— **Kaméllás hölgy.** Párisból írják nekünk: *Liane d'Argenteuil*-nek hívták, egyike volt azoknak a divat-királynőnek, akik a párisi fővilág legjobban ismert szépségei. Minden fényképeskedés kirakataiban látható volt az arképe a szép fiatal hölgynek, aki tegnap agyonlőtte magát *Parc-Monceauban* fekvő csinos hoteljében. Tegnap este, midő az öszalánya belépett a hálószobájába, ott találta urnőjét ágyán fekve, legszebb estélyruhájában — halva. Kezében egy kis revolvert szorongatott, amelyből hiányzott egy golyó. A szoba tele volt szőrvá friss virágokkal, csupa sárga rózsza... Az asztalon hevert egy vizitkártya a kerületi rendőrönökhöz címezve, ezzel a tartalommal: „Bocsánatot kérek, rendőrönök ur, a kellemetlenségért, mellyel ön munkájában zavarom. Főlöseges volna öngyilkosságom okát keresni. Egészen személyes okból tettem.” Egy órával később pedig megjelent a fényes palotában egy szegényesen öltözött öreg asszony, zokogva kérdezősködött az ő Marie leánya után. Ponchelet asszonynak hívták, egy becsületlen bérkocsinak a felesége, aki keservesen siratja az ő szerencsétlen leányát *Liane d'Argenteuil*.

— **Khina katonasága.** A khinai viszonyok egy alapos ismerője írja a következőket. Khina katonai szervezete hasonlít a középkori jobbágyöség intézményéhez. Rendes katonai kötelezettség ott nincs. Az ország tízenyolek tartomány van felosztva s mindegyiknek élén egy alkirály áll. Ezek a császártól pénzt kapnak, hogy abból sereget tartsanak. Az alkirály kiszemel magának vezéreket, ezek ismét tiszteket s ezek végül toborozzák a legénységet. A tartományi csapatokn kívül vannak még császári csapatok is, amelyek a mi testőrségünknek felelnek meg. Van gyalogságuk és lovasságuk is. Tüzérség és ütőcsapat csak azoknál a tartományi csapatoknál van, amelyeket európai tisztek szerveztek. A khinai hadsereg körülbelül 1,100.000 emberből áll, de ennek a számnak több mint fele csak ugynevezett szaloncsapat, amely ünnepegekre, parádézásra jó, de fegyverforgatáshoz mitsem ért. Alig 15.000 emberük van európai módra fölfegyverezve. A csapatok legnagyobb része még nyíllal van fölfegyverezve. Lovaik jók, hasonlóak a kozak lovakhoz. A lovasoknak lánzsájuk és nyilaik vannak. Ezek legtöbbször nem is állandó katonák, hanem földmivesek, akik időnként volnának be csapatokhoz. Mint mindenütt, ahol toborozzák a katonát, úgy Khinában is nagyobb tisztelete van a polgárnak, mint a hivatásos katonának. A tisztikar gyakran kiezésztik a legénységből. A tisztok ruhazata alig különbözik a legénységtől, amely bő, kék nadrágból, ugyanilyen blúzából és rövid száru öszimából áll. Fejükön télen fekete turbán, nyáron angol oszalmal kap van. Rendszeres kiképzésről persze szó sincs a khinai hadseregben, de azért sok jó fegyverforgató van közöttük. Egyébként a khinai tanulócsapatok is kitaró, ami nagy előny háboru esetén. Főbíbak hádivelés esetén, amint azt legutóbb a japánokkal vívott harcok bizonyították — a rendszeres tisztikar hiánya, a szold nem fizetése, egységes vezetés hiánya s az alkirályok egymás közötti folytonos torzalkodása.

— **Meglopott trafikos.** *Fürst* Zsigmond fuvaros és tőzdes éipanaszolta a rendőrségnek, hogy tegnap délután a Karoly-körutól a központi vásárosarnokig terjedő utvonalon ismeretlen tettesek leloptak kocsijáról két csomag donárjartut.

— **Letartóztatott tolvajbánya.** A rendőrség jó fogást csinált. Letartóztatott és letartóztatott egy föl-

szervezett tolvajbandát, amely az utóbb időben állandóan rejtősebbe tartotta a kereskedővilág egy részét. A jeles kompania tagjai reudszerint belopózkodtak egyes udvarokba s kiszimatolták, hogy melyik üzletbe vezet a pincéből ajtó. Ezt az ajtót aztán az éj sötétjében feltörve, behatoltak az üzletbe, ahonnan az eddig megállapított öszszegen mintegy 12000 koronát érő árucikkeket loptak el. A banda tagjai a következők: *Klein* Gyula budapesti születésű 24 éves kereskedőseged, *Csonka* Ferenc veszprémi születésű 20 éves kereskedőseged, *Hochmuth* Nánán huszonhét éves báni születésű kereskedőseged, *Pollitzer* Miksa vádi születésű huszonhét éves pincér, *Spiller* Mór madaresi születésű huszonhét éves kereskedőseged, *Matok* Kálmán murasiklósi szül. 20 éves kereskedőseged és *Deutsch* Miksa szolnoki szül. 26 éves szatócslegény. Az egész bandát átkiszérték a vizsgálóbíróhoz. A tolvajbánya orgazdája *Neubauer* Ferenc pápai szül. 45 éves kereskedőseged volt, akit szintén letartóztatnak.

— **Betrégés.** *Lenhossék* Mihály dr. egyetemi tanárnak József-körut 63. sz. a. levő lakásából az éjjel ismeretlen tettes az iróasztal felosztása után onnan egy arany pecsétgyűrűt s több értékesebb tárgyat, mintegy 200 forint értékben ellopott.

(x) **Linhart Vilmos** festő műtermében készülnek: Arképek, szentképek, gobelin-dekorációk, aquarelli stb. festmények művészi kivitelben. Festett fényképezési hátterek és szinpadok kölcsönbe kaphatók.

A Fehér Könyv.

— *Bródy Sándor* folyóirata. —

Budapest, június 17.

Most jelent meg *Bródy* Sándor *Fehér Könyv*ének júniusi száma. Az érdekes kötet néhány szép meglepetést hoz híveink. Legjobban kíválik a kötetből két pompás elbeszélést, az egyik *Anjou* Lajos magyar király válópőréről szól, a másik két néminől. *A Lajos magyar király vádkik*, egyike *Bródy* legszebb elbeszéléseinek, s tanuságot tesz arról, hogy *Bródy*-nak briliáns érzéke van a történelmi hangulatok iránt. A kötet szőszerint adja *Bródy*-nak az Urániában tartott felolvasását: van benne érdekes cikk *Donna* Elviráról, *Don Carlos* megszökött leányáról, hosszabb és felette finoman megirt elmélkedés *D'Annunzio*-nak lapunkban most folyó szenzációs regényéről, a *Tiszról*. *Pompás* darabja a kötetnek a *Budapest bünéről* való fejtegetés, amelyben megdöbbenően éles szemmel határozza meg fejlődő fővárosunk tipikus büneit. Még sok érdekes cikk, tanulmány, csevegés van a könyvben, regényfolytatás, beszélgetés *Ugron* Gáborral, stb.

Mutatványul itt adunk néhány oldalt a *D'Annunzio* regényéről szóló cikkből:

Duse regénye.

... *Duse* regényének tárgya: egy művésznőnek és egy írónak a viszonya. Sokréti egy téma, lássunk belőle egy kis általánosságot.

A színésznőnek és az írónak a viszonya közönségesen: egyszerű érdeklődség, egy kedves, de veszedelmes szerződés arra nézve, hogy a civil közönséget ugrassák. Azonban nem egyszer megváltozik a helyzet: a civil nyugszik, nyugodtan, az író ugrik veszetlen. Hő, ez az ugri, álltunk meg, ennek kormányoldás és erkölcsörténeti jelentősége van. Az előkelő szinművésznő nem tud élni annélkül, hogy ne ugrasson. A legtöbbször céllal, gyakran cél nélkül is, a művészet kedvéért. Ha hevesen, szerelmeesen megcsókol valakit a szinpadon, bizonyosan van valaki a nézőtérben, akinek ez az csók szól, amitől ez izgul, mozdul. De nemcsak férfakkal tréfalokoznak ilyen, hanem egymás között is megselekszik. Az egyik kacérkodik a másik barátjával, de nem komolyan, pusztán azért, hogy ugrassák egymást. Néha komolyan is, mert a legnemesebb színésznő is figyelmes lesz arra a férfusra, aki nem neki, hanem egy kártárenőjének udvarol. Egy színészmondta nekem egyszer:

— Ha komolyan akarja, hogy Ikek kisasszony érdeklődjék ön iránt, udvaroljon igen kitaróan, szommel láthatólag, fölle hallhatóan *Zé* kisasszonynak. Ikek urholgy mindent el fog követni, hogy önt *Zétől* elvegye!

Elvegye, egymástól elvenni! Van valami állati és még több isteni ebben a kedves játékban. Mert játék az, látszólag érzeki, de igazában tisztára lelki. Az író nem volna író, ha előkelő részt nem venne benne.

Ha már kikopott az ifjúkori nagy polgári szerelemköl, a legtöbbször ezekből él, mert az érzések mindennemű modeljét megtalálja e peroról pillanatra változó viszonyban. Kell egy kis féltékenység: itt van. Élt látna. A legönzetelebb hűsreza van szük-

sege? Rendkezelésére áll — egy fél napig. Néha szegény író magjárja, az életével fizet meg a gyönyörű játékért. Ha látszólagos cinizmusa alatt mély érzés, könnyelműsége mögött nehéz vérség rejtőzik — vége van. Gombház, lesz helyette más. De — gondolom — kár fontostoknál azzal a kicsinyiséggel, amit életnek neveznek. És vannak írók, akik ha életüket adják oda a szerelemért, jó vásárt csináltak.

Alig van egy-két ujkori belletrista-író, aki nagygyá lett volna színész nélkül. Színész, aki író nélkül nőtt volna nagyra, tudommal nincs egy sem. Kellenek ezek egymásnak, valamint a tengernek a part, a partnak a tenger. Egymást szagattják, alakítják, egymás mellett néha meg is nyugszanak. Melyik a tenger, melyik a part? Egyszer ez, más-szor a másik, váltakozva, forrongva, hirtelen és könnyen, mint a pára, amint hogy a tenger is, a part is nem igazi, csak szín és pára. Annyszera nagy szabású és oly sokféle a lényük, hogy egy igazi nincs is bennük. „Ezer arcom van” és egy — ninosen.

Ezek a nagyok. A kicsinyek pedig éppen ilyenek kicsinyben. A zöldsödrű növédek színészleány ugy mivel a nagyok grandiózus hülenkedéséért, amint a kis író vakmerő lelki experimentumokat végez a segéd-színésznel. Aminek az árát a tökéletlen gróf, a bankár, vagy a fűszer-nagykereskedő adja meg. De maga az írócska is, aki melankólikus kedve ellenére pikáns verseket gyárt, tiszta jelleme dacára reklámokat ír, csak hogy megmutathassa a kis kifestett nébernek, hogy ő nemcsak költő, de ur is. Mert színész, kicsiny és nagy szintén dupla lelki életet él, és szíve kegyeiben állandóan két alak áll legmagasabban: az egyik a költő, másik az ur. Csak-hogy a poéta sokszor teteti magát és nem akarja észrevenni, hogy az ő szegény, égd feje voltaképpen nem egyéb, mint egy postamentum, amelyen az ur ül, negédesen és nyugodalmasan.

... És mégis e munkának nagy értéke van. A halhatatlanság számára megöriz valamiket egy asszonyból, akinek eget vivő nagyságában egy felesülte hiba van, az, hogy halandó, a formája miatt. Oh, hogy nem Duse az író és nem d'Annunzio a színész. Mennyivel különb lett volna ez a regény. De, ha némi megvetéssel bár, mégis hálaival kell fogadnunk. Megmarad dokumentumnak a jövőnd számára. Egy nagy szív kicsiny szelelyének emléket őriz meg. Hirt ad arról, hogy Eleonora asszony egyszer Velencében — fáradt és unott volt akkor — engedett a sok beszédnek és kegyes volt egy honfőrtársához. Hogy is hivaták? Rapagnetta.

FŐVÁROS.

(*) A város-rendező program. A székes főváros hatóságá fölterjesztést intézett a miniszterelnökhöz, amelyben megteszi a javaslatát város-rendező program kidolgozására vonatkozólag. A hatóság azt proponálta, hogy a minisztériumok, a székes főváros és a közmunkák tanácsának a küldötteiből vegyes bizottság alakítottassék. Szél Kálmán miniszterelnök ma érkezett leiratában tudatja, hogy ezeket a javaslatokat helyesli s a minisztereket fölkeríte, hogy a vegyes bizottságba küldjék ki a képviselőket. Tudatja egysermind miniszterelnök, hogy az ő képviselőre Tarkovics József elnökségi államtükört kérte föl, a közmunkák tanácsát pedig fölhiarta a képviselőjének kiküldésére. Fölkéri végül a miniszterelnök a főváros hatóságát, hogy ebben az ügyben, mint legfőbb érdekelt fél, tegye meg a szükséges további lépéseket.

(*) Uj honpolgárok. Ma délelőtt Abecsis Miksa magánhivatalnok és Mühlfer Károly zenész tette le a honpolgári esküt, Halmos János polgármester előtt.

(*) A fővárosi közgyűlés. A szerdára kitűzött rendes közgyűlés főbb tárgyai a következők:

A Klottid-szeretetház kérvénye, telekátengedése iránt. — A budapesti városi villamos-társaság kérvénye, a VIII. kerületi Baross-utca és Köztemető-út sarkán levő épület berbeadása ügyében. — A budapesti közúti vaspálya-társaság előterjesztése, az öbudi Fő-térűl az öbudi területébe vezető vonal tervai tárgyában. — A földművelésügyi miniszter leirata, a székesfővárosi kópartok fölemelésével járó költések tárgyában. — A belügyminiszter leirata, a magyar államvasutak kőbányai-uti főmőhelye mellett fekvő fővárosi területnek, munkáslakások építésére való átengedése iránt. — A Kalvin-téri 9. sz. ház nedves lakásainak szarazza tételéhez szükséges költések megszavazása. — Jelentés a Lipót-körüli telkekre megtörtört árverés eredményéről. — A Loránffy Zsuzsanna-Egyesület kérvénye, telekadományozás iránt. — Előterjesztés, a Budapesti vidéki halászlé-társaság megalakulása és a halászléi jog berbeadása tárgyában. — A kézmunkára nevelő orsz. egyesület kérvénye, segélyezés iránt. — Hozzájárulás Salamon Ferenc szobornak a költségeihez. — Előterjesztés, az iskolatagok lakásainak iskolatermek helyére

leendő fölhasználása tárgyában. — A közmunkák tanácsának átírata, a belvárosi római katolikus templom körül levő boltok föntartása ügyében. — Jelentés a honvédelmi-minisztériumtól beküldött három fővárosi alapítványi helyre hirdetett pályázat eredményéről. — A VIII. ker. előjárósági épület gázfűtéséhez egy gépészeti állás szerzése. — A székesfővárosi tisztviselők és hivatalnokok illetményeinek rendezéséről szóló 1894-kévi közgyűlési határozat módosítása. — Föllebbezések. Nyugdíjazások.

(*) A közönség köréből. A Budapesti Napló tekintetes szerkesztőségének. Azok, akik a fő- és széké város utcáim yalag járnak kénytelenek, gyakran ijedten ugranak vissza, hogyha egy postakocsi szelésében hajt el mellettük, a nélkül, hogy a bakon ülő kocsi, kinek a gyorshajás kedves mulatság, intőjelet adott volna az a szegény járó-kelő idejekorán biztonságba hozhatná magát. Vannak egyes pontok a fővárosban, amelyek ezen postakocsik által állandóan életveszélyessé tétetnek és legelősz helyen a Karoly-kört és Rostély-utca sarka, ahol ezen járművek leggyorsabb menelben haladnak be- és kifelé. Ma dél-előt is elgázolta történt ott. Meg vagyok győződve róla, hogy mindenki egyetért velem, hogy ezen se-beshajási monopólium határozatlan sürögően megszüntetendő. Remélve, hogy a jelen soraim kellő helyen fel fogják hívni a figyelmet azon veszélyre, amelyet a postakocsik a közönségre nézve kepeznek, felkerem a tekintetes szerkesztőségét, miszerint sziveskedjenek e soroknak becses lapjuk hasábjain helyt adni. Kiváló tisztelettel
W. G.

(*) A serties-szállások osztoránása. A székes-fővárosi közgyűlés elhatározta, hogy a kőbányai sertes-szállások részleges csatornázását 47.761 korona költséggel végrehajtja. A belügyminiszter ehhez a határozathoz hozzájárult.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** A Vígsházban vasárnap a Három pár cipő énekes bohózat megismétlése teljesen szufolt ház folyton nyilvánuló tetszésnyilatkozata között folyt le. A közönség érdekeltése oly nagyarányú az énekes bohózat iránt, hogy már a jövő hét első napjain tartandó előadásokra számos előjegyzés történt. Az igazgatóság intézkedett, hogy a fölsőleges ismétlések mellőzésével az előadás gyorsabb menetű legyen és hamarabb érjen véget, mint a bemutatón.

** Fővárosi Nyári Színház. Két előadás volt ma a budai színházban, mind a kettő alaposan megcáfolta volna a temesvári panaszokat, amelyeknek az elintézéséhez anélkül volt szükséges. A babát adták délután; a fővárosi színűl, szép előadásnak Szende Anna volt a lokkosen ünnepeit Aléziaja, bájós éneket és táncát folytonos taps jutalmazta, a harmadik felvonás után tiszser hívták a lámpák elé. Sugár Aranka kedves Lancelotján kívül Krémer, Faragó, Stoll, Mihályi és Havasy tetszetek. — Este Jókai négy felvonásos történelmi szomorujátékára, Dózsa Györgyre tellett meg a színház. A közönség egész este lelkesen tapsolt, különösen a fölvonások után. Hannel Aranka, Hadrik Anna, Pethes, Klenovics, Faragó, Sebestény és Tóth Ilonka jeleskedtek a hazafias tárgyú darabban. A sok tapsból a rendezőnek is kitjutott, aki a csoportos jeleneteket hatásosan rendezte.

** Városligeti Színház. A Bővegeret adták ma este a Városligeti Színházban. A szép előadást nagy közönség nézte végig, amely sokat tapsolt a szereplőknek és Donáth Ede karmesternek. Feledy Boriska, Vida Etel, Nyári, Redei, Seantes és Rózsa Gizella játékának volt része a szép sikerben.

** Vizsgálati előadás. A színészkolák növendékeinek a vizsgálati előadásaik nemcsak a tanítványok tehetségének a fejlődését és a mértékét mutatják, hanem a tanárok lelkiismeretes gondosságáról és pedagógiai képességéről is beszámolnak. A Solymosi Elek színésziskolájának a Népszínházban ma délután tartott vizsgálati előadása arról győzte meg a nagy számban megjelent közönséget, hogy ebben a színésziskolában gondosan választják meg az anyagot, amelyet érdemes csiszolni, fejleszteni. Premier is volt a vizsgálaton. Rosetti D. Radunak a román irodalom egyik ifju tehetségének A lecke című színművét mutatták be Alezix György fordításában. A darabban a hősnő, amikor meggyőződött arról, hogy férje, akit nagy költőnek, lángszesznek tartott, plagizátor, elfordul tőle és megcsalja. Ezt a tárgyat érdekesen, vonzóan dolgozta fel Rosetti. A közönség szivesen fogadta a darabot és többször tapsolta a tüggöny elé a szerzőt, aki babérkoszorút is kapott. A darab főszerepét Halász Ede játszott, akinek a tehetsége már a legutóbbi vizsgálaton is feltűnt. Meglepetően kifejező drámai erővel adta szerepét, amelynek minden hatásos mozzanatát kellően kiaknázta. Az a színház, amely szerződteti, tehetséges ügyes erőt nyer benne. A női főszerepét Nyári Célia adta, aki már a Népszínházban szerződött segédszínésznője. Az orszáma kellemes, de gyöngye. A játéka helylyel-közszel kielégítő volt. A harmadik felvonás nagy jelenetét kitűnően játszotta meg. Pichler orszáma színikivil kel-

lomes, a játéka pedig nagy intelligenciára vall. Szerepének minden részletében megfelelő volt. A kisebb szerepekben Szentgyörgyi Eliz, Marócai Ilona, Dezső, Pálmái, Ivanovics, Mészáros, Albáni, Herczeg, Varga, Nyári, Kovács és Stojanovics Ferike ügyeskedtek. A román ujdonság előtt három ismert apróságot adtak elő. Az Asszonyfurgang című vígjátékban Kovács Ibolyka és Papp Ilonka frissen, üdén játszottak meg hálás szerepeiket és nagy sikert is arattak. Az Egy kis várban Haraszt Margit bájosan, kedvesen adta a szőrtőlődő és hamarosan megbékélt menyecskeket. Dezső állégyesen játszott. Végül a szép Galathea adták, amelynek címszerepét Sziklai Blanka játszotta. Pichler és Halász itt is megmutatták, hogy van tehetségük. Szemő Ferike ötletesen játszott és kellemesen énekel. A színházszal zsüfőlásig megtöltötte a közönséget, amely nem fukarkodott a buzdító tapsokkal. A zenekart Stojanovics Jenő, a kiváló zeneszerző, az iskola énektanára dirigálta. Solymosi is több ízben hívta a lámpák elé a közönséget.

** Goldmark a soproni Zene-Egyesülethez. A soproni Zene-Egyesület is azok közt volt, akik Goldmark Károlyt hetvenedik születése napján üdvözölték. A hírves zeneszerző a következő sorokban köszöntö meg az egyesület üdvözlését:

Mélyen tisztelt uraim!
Hetvenedik születésnapom alkalmából ért barátságos üdvözlétek rendkívül megörvendeztetett. Hiszen az önök iskolájában nyertem az első zenei oktatást Eipelauer derek hegéditánitól s 13 éves koromban a soproni zeneegyesületet egy hangversenyen léptem fel először nyilvánosan. A hangverseny műsorát kedves emlékként őrzöm még mindig. Fogadják tisztelt uraim legmelegebb köszönetemet.
Készséges szolgáljuk:

Goldmark Károly s. k.

** Megint Eirich ur. A Budapesti Napló volt az, amely Eirich urnak a magyar színpadok és a magyar színművészet rovására évek hosszú sora óta elkövetett üzeleire elsőben ráirányította a figyelmet. Azóta sok esetben sikerrel kopintottak már rá magyar részről a bécsi színházi ágensek körmére, de sajnos még mindig nem sikerült Eirich urat véglegesen ártalmatlanná tenni. Ezt bizonyítja a következő legújabb eset is:

A ságrádi Nemzeti Színház Valentin és Réthy budapesti színházi ügynőkönlé rendelte meg néhány francia operett előadása jogát. A budapesti ügynőkön nyomban irtak Choudensnak, a világhírű párisi zeneműkiadóknak és színházi ágenseknek megrendelték nála a kívánt darabokat. Choudens azonban nem küldte el a partitúrákat, hanem irt a helyett egy levelet, amelyben kifejti, hogy ő már régen odaadta a ságrádi színház darabjait a bécsi Eirichnek, akinek ő egész Ausztriára átengedte a francia darabok előadása jogát. Már pedig Zágráb szintén Ausztriához tartozik s így Choudens ur jónak látja figyelemfelhívni a magyar ágenseket, hogy ezzel a dologgal többé ne is vesződjének, mert ugyanis hiába való volna.

Eddig az — eset. Hogy Choudens ur annyira járatlan a magyar közjogban, hogy Horvátországot egyszerűen odaajándékozta Ausztriának, ez vastag tudatlanság ugyan egy a magyar színpadokkal olyan sürű érintkezésben álló, francia zeneműkiadó részéről, amely Choudens ur, de őszintén szólva, nem igen tudunk rá haragudni. Akadnak a külföldön nálánál nagyobb tudományú urak, akik tájékoztatlanok Szent-István ezeréves birodalmát illetőleg. Fontosabb a Choudens ur közjogi tudatlanságánál, hogy itt ismét Eirich urnak egy nagy tudatos visszaéléséről van szó. Eirich ur, a bécsi színházi ágens és ügyvéd ugyanis magyar állampolgár s mikor ügyes-bajos dolga akad az ő görbe és furfangos színházi ügyleteiben, irthon gyakran hivatkozik erre a magyar állampolgárságra, a melyet nyilván azért is tart fenn olyan feltő gondnal. Eirich urnak tehát, mint magyar állampolgárnak kötelessége tudni, hogy Zágráb nem tartozik Ausztriához s hogy az Ausztria területére megszerzett darabok joga Horvátországra ki nem terjed. Világos tehát, hogy Eirich ur, mint a legtöbb dolgában, ahol a magyar színpadok és színművészet érdekeiről szó van, ebben a ságrádi dologban is teljes rosszhiszeműséggel ékeskedik. Valóban ideje lenne már, ha a budapesti színházak éppúgy, mint a vidékiek összefognának és véget vetnének az Eirich ur hallatlan garázdálkodásainak!

** A zeneművészek tömörülése. A Nemzetközi Zenetársulat Berlinben felhívta a magyar művészeket, hogy alakítsák meg a társulat magyar osztyáját. E felhívásból kifolyólag ma az Otthon kör helyiségében, a magyar zenevilág kitűnősegei gyűlésen tartottak, melyet 11 órakor Haeki Lajos nyitott meg. Kera Aurel ismertette a társulat célját, mely nem más, mint az internacionális érintkezést megteremteti a különféle nemzetek zenéjét. E célra két eszköz áll a társulat rendelkezésére: a negyedévenként megjelenő Sammelband és a havonta megjelenő Zeitschrift című folyóirat. Hosszabb vita után, melyben Márkus Miksa, Stojanovics Jenő, Keresztly István, stb. volt

alkalmával mezebesült egyének közül háromnak, köztük Nampelnek, a német kiállítási osztály óránek az állapota reménytelen.

Bosna, június 17. A Vezuv-observatorium közelében felállított Megváltó-keresztet ma ünnepiesen bezelenték Prisco biróság, a hatóságok, egyesületek és nagy néptömeg jelenlétében.

A békitő miniszter.

Prága, június 17. Dr. Rezek miniszter ma délelőtt hosszabban érkezett gróf Coudeuhove helytartóval és később dr. Sob polgármestert fogadta. Délután a miniszter Bécsbe utazott.

Ostromállapot.

Szofia, június 17. A várni kerülésben történt parasz-zavargások következtében a nisi és kumlai kerületekben kihirdették az ostromállapotot.

A háboru.

London, június 17. A Reuter-ügynökség jelenti Scheeperneckből a hó 14-ikéről: Egy boer csapat ma Vycksburg ellen vonult, de az angol tüzérsgé visszaverte. Azóta minden csendes. A Laingsnek melletti főhadiszállásról ugyanez az ügynökség mai kelettel jelenti: A boerok visszavonultak a Volksrustot uráló dombról. Hír szerint néhány boer kommando Wakkerstown mellett mutatkozott. Eddig Volksrustban vagy 100 boer megadta magát. Most igen hideg időjárás állott be.

Vasuti szerencsétlenség.

London, június 17. Slough mellett vasuti összeütközés történt, amelynél négy ember életét veszítette és hatvan megsebesült.

KÖZGAZDASÁG.

Országos kereskedelmi kongresszus. A Miskolcon tartandó harmadik országos kereskedelmi kongresszus előkészítő bizottsága ma délelőtt ülést tartott Weiner Miksa (Szeged) elnökletele alatt a budapesti kereskedelmi és iparkamarában. Az előzői megnyitó beszéd után, amely főképpen a kereskedők szervezkedésének fontosságára utalt, a bizottság elhatározta, hogy a kongresszust szeptember hónap 16. és 17. napján tartja meg Miskolcon. Azután hosszabb vitával megállapították a kongresszus napirendjét a következőképpen: 1. Jelentés a szegedi kongresszus feltevéseiről. 2. A kereskedők orsz. szervezetének megalakulása; előadó: Sándor Pál. 3. A kereskedelmi szerződés és az autonóm vámtarifa; előadó: Matievics Sándor. 4. Fogyasztási szövetkezetek; előadók: dr. Messinger Simon és Guttman Miksa. 5. Adóreform; előadó: Szentpály István. 6. Hazai ipar; előadók: Kós Samu és Gelléri Mór. 7. A polgári peres eljárás reformja; előadó: dr. Schreyer Jakab. 8. A csődötörvény revíziója; előadó: dr. Glöckstein Samu. 9. A kereskedelmi képviselő a parlamentben; előadó: Auer Róbert.

Iparosok és kereskedők párisi útja. Az Iparosok által az Országos Iparügyi és Kereskedelmi kamarák érseke alatt, Türr tábornok és gróf Zichy Jenő védnöksége mellett Parisba rendezett csoportos utazások iránt, a kieszközölt rendkívüli kedvezmények folytán, más társadalmi körökben is élénk az érdeklődés. Így többek között Nagyváradi, Pecséri, Kolozsvári stb. tanárok, tanítók, tanító-nők, hivatalnokok jelentették be családjukat. Az első nagyobb csoport indulása Budapestről június 7-re van kitűzve beavatott vezetés mellett. Az oda- és visszautazás gyorsvonaton Münchenen, illetőleg Zürichen át II. osztály 7 napi elszállással, fel ellátással, kalauzással stb. Parisban 130 forint; 10 napi teljes ellátással 175 forint, kispárosok és ösztöndíjban részesülő alkalmazottak számára III. osztályon, 7 napi tartózkodással 82 forint. A részletes programot az Iparoskör elnöksége (Kerepesi-ut 30.) bárkinek megküldi.

Felszámoló ipartelep. A Budapest-Monori Gyártelap Részvénytársaság ma délelőtt tartotta V. rendezésű közgyűlését Münnách Aurél elnökletele alatt. Az igazgatóság jelentése szerint a mérleg 11.871 forint veszteséget mutat föl, amelyet egyszerűről a malomipar általános kedvezőtlen viszonyai, másrésztől a szorult pénzügyi helyzet okozott. A malom csak nyegyedfél hónapig lehetett üzemben tartani. A szállítási-üzlet a sertésvész miatt még mindig pang, a kenyérüzlet pedig csökley hásszal jár. A magész örösi malom üzemét a kedvezőtlen viszonyok következtében meg a mult év végén beszüntették. A télen pedig a nagymalom és a vammalom lélegzett. A malomipar kedvezőtlen helyzete miatt az unáepítési eláallottak és a biztosítás révén befolyt 171.129 54 koronát a Belvárosi Takarékpénztárban helyezték el. Az igazgatóság a társaság felszámolását indítványozza a közgyűlésnek. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette, a fölmenyvent megadta és a felszámolást egyhangulag kimondotta. Felszámolókat megválasztották Weismayer Izidor vezérigazgatót, Székely Ferencet, Gyömrői Aurélt, Förster Aurélt és Wörner Jakabot. A felügyelő bizottság tagjaiul a régieket választották meg.

Szavasmarhavásár Pöstyében. A Nyitra-megyei Gazdasági Egyesület által Pöstyében rendezendő tenyész- és igazvonó szavasmarhavásár folyó június hó 25-én héttől minden bizonylanly megtartatik. A bejelentések követeztével a felhajtás igen jelentéskany lesz. A piros-tarka marha legkitünőbb

példányai lesznek itt kaphatók különféle használati célokra. Pöstyén, a budapest-zsolnai vasuti fővonalnak egyik nagyobb állomása, hova mindenfelől igen kedvező az összeköttetés. Lakások a világhírű fürdőhely nagy szállóiban mindenkor kaphatók.

Petroleum. Az árigyések nagybani eladásknál a következők: Fiúmei amerika-kőolaj 47.—korona, Fiúmei orosz kőolaj 42.75 korona. Standard white (szaloni, orsovai) kőolaj 40.75 korona. Brassói előrendű 38.75 korona. (Az árak 100 kg. tiszta súlyt 20 kg. göngyulylyal, hordóstul Budapestre bérmentve szállítva értendőek. Egyes hordók 1 koronával drágábbak. — *Asványkenőajok.* Orosz nyersanyagból finomított kenőolajok árai a következők: Hengerolaj (h.g. magas lobbanási fokú) 56.—korona. Kivaló nehéz gépolaj (fajlsúly 907—10) 48.—korona. Nehéz gépolaj (fajlsúly 905—07) 44.—korona. Könnyű gépolaj (fajlsúly 900—02) 40.—korona. Órsólaj 34.—korona. Tisztító-olaj 29.50 korona. Vulkán tengely-olaj (fajlsúly 907—10) 28.50 korona. (100 kg. tiszta súlyt, hordóstul, valódi göngyulylyal, Budapestre szállítva). Más, mint orosz nyersanyagból finomított olaj fajlsúly és kenőképeség szerint 4—8 koronával olaszabb.

Denaturált szesz. (Kalmár Sándor jelentése.) E cikkben az egész héten a piac kitünően volt disponálva, amennyiben a kereslet különösen vidékre és pedig első sorban fürdő- és nyaraló-hehelyekre rendkívül élénk volt. A jó fogyasztás behatása folytán a gyárosok jegyzéseiket 1 koronával fölemelték és a követelt magasabb ár könnyűsággal volt elérhető, mert a bécsi tözsdén is emelkedtek a szeszárok. 1901. első félre történő szállítákok iránt is mutatkozik érdeklődés, de tekintve a gyárosok magas árkövetelését, nagyobb kötések csak elvétve létesültek. Mai nagybani jegyzések: 37—38 korona, 10.000 liter-fokonként, hordóval együtt, ab Budapest készpénzfizetésre, engedmény nélkül. Egyes hordók 1 koronával drágábbak.

Terpentínolaj. (Kalmár Sándor jelentése a Budapesti Napló részére.) Külföldi piacokról kiinduló hausse nálunk is érvényesül. különösen azért mert a disponibilis készletek Oroszországban rendkívül csekélyek. Savannak (Amerika) vidékéről árviz-hírek jöttek és a jelentés még megjegyzi, hogy az árviz folytán nemcsak az új termés betakarítása fog nehany heti késédelmet szenvedni, hanem e baj miatt az eredmény mennyiség tekintetében is kedvezőtlenül lesz befolyásolva. Ha e hírek valóknak bizonyulnak, a mostani ármelegedés tartós marad. Mai nagybani jegyzések: viztisza orosz árunt 61—62 korona, 100 kilogrammonként, ingyen hordóban, készpénzfizetésre, ab Budapest. Egyes hordók 1 koronával drágábbak.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Roth. Arra a kérdésre ma harmadszor válaszolunk. Legutóbbi válaszukat a hónap 11-iki számunkban találhatja. Azoknak a részvényeknek most nagyon csekély az értékük, mert a társulat nagy veszteségekkel dolgozott olyannyira, hogy csak az Első Magyar Általános Biztosítói Társaság, — amely jelenleg is igazgatja — mentette meg a végleges bukástól.

E. J. Seepel. Herceg János versköte a Athenaum kiadásában jelent meg, a könyvarusi forgalomból azonban már kikerült. A köto Nagy-Szécsénben tartózkodik, ha ir neki, bizonyára megküldi a kötetet.

K. A. A mi tárcaroatunk számára tulságos hosszú volna. Valóságos kis rogeny. Azonkival kisebb dilettans izü munka még. Sok gyakorlattal azonban bizonyára fog írni majd rövidebbet — és jobbat is.

Sz. M. Szászváros. Meltóztassék egy levelező-lapon egyenesen a berlini egyetem dékani hivatalához fordulni, onnan szivesen megküldik az egyetemi szabályzatot, melyben mindaz beufoglatatik, amit ön tudni kíván. Mi is csak onnan szerezhetjük be információinkat.

ABC. Nem tehetségtelen munka, de — ha nem családunk — önnek nem annyivalva a magyar. A stílusa ezt a benyomást tette reánk.

M. J. Veszprém. Kivánságát, amennyiben a szükséges tudósításokat sikerül majd megszerezniük, teljesíteni fogjuk. Szives figyelemzetését köszönjük.

K. M. Budapest. Az nem rogeny, hanem szünmü, Jókai Mór írta. Ha regényből szünművet akar csinálni, arra mindig engedélyt kell kérni a szerzőtől.

Egy előfizető. Igen, lehet. Az Erzsébet leányárvaház igazgatóságánál (VII. Rottenbiller-utca) megtudhatja a fötteleket.

G. A. Doromsit. Igen, folyamodhatik s minden valószínűség szrint meg is kapja a végkielégítést, legnagyobb nyugdíjösszegének 50%-at, tehát 150 forintot.

E—1. S. Nem nekünk való. Kisebb igényü lap kiadná talán.

Egy perszem a sok millió közül. Örülünk, hogy az ön gondolatait is kifejezte a vezércikk és a költömeny. Mind a két szerző üdvözlétel köd önnek.

B. K. Érdekes kis apróságok, de nem tudók elhelyezni őket. Nincs rovatunk rá.

K. N. A mi mértékünket nem üli meg — s nekünk általános mértékkal kell mérni. Önnek — az olvasónak — bizonyára más a fölfogása ebben a dologban, mint önnek — az írónak. — És az a szempont a fontos az újságra nézve, nem eszez.

F. A. Nyitra. Ez nem közölhető. Nehézkes kissé, A novelláiban különben nem az a fontos, hogy igaz legyen benne a történet, hanem hogy eszébe so jussan az olvasónak az, hogy ebben kételkedjek.

F. D. Érdekes történet és tehetséges munka. Előadásából azonban még hiányzik valami, ami nagyon fontos: — a rutin.

W. S. Ilyen formába üntött tárcákat csak igen ritkán közlünk.

Tengerészet F. Ö. 1. Akármikor jelentkezhetik. Ha testleg alkalmas a tengeri szolgálatra, fölvezetik. 2. Hiába vizsgálta meg magát itthon akármennyi orvossal, mégis személyesen kell Pólában jelentkeznie. Annyiban azonban jó, ha itthon katonai orvosokkal megvizsgálta magát, mert azok megmondják önnek, lehet-e reménye a fölvtételre. 3. Semmi más nem kell, mint a szülői beletyegzés. Utólevél nem szükséges, hiszben Póla osztrák terület. 4. Mintegy 10—12 forintba kerül az utiköltség.

T. J. Budapest. Ez nem nekünk való. Az a hibája, hogy monoton és nem igen történik benne olyan, ami igazán érdekelné a publikumot.

Sz. A. Homályosak a történet figurái. Sehogy se látja őket az ember igazán. Meltóztassék sok nagy mestert olvasgatni — s aztán aztán menni fog az írás.

F. A. Várpalota. 1. A szolgálbíró helyesen és törvény szerien jart el. 2. A kereskedelmi miniszterföi kell rá engedélyt kérni. Mellékelni kell az illetőségi és örökösli bizonyítványokat.

Pályaudvar. A gyümölcsök és fözelelékek befözésére legajánlatosabb könyv Erzsí néni *Hogy kell befözni?* címü kötete, melyet 1 frt 20 kréért megrendelhet a Budapesti Napló kiadóhivatalánál. A St. Hilaire-féle szakácskönyveknek ilyen föjeléke nincsen.

Régi előfizető, 126 211. Dr. Havas Adolf, IV. Mária Valéria-utca 7., dr. Róna Sámuel VI. Andrássy-ut 23., dr. Nékám Lajos, IV. Kossuth Lajos-utca 2.

V. J. 1. Törekvése tisztelőreméltó s ha annyi szorgalommal fog új pályához, mint azt leveléből következtetjük, mindenesetre sikerülni fognak a terve. 2. Vizsgát kell tennie a felső kereskedelmi iskolában nem tenított tantárgyakból, aztán külön középiskolai értesítést s az alapon végezni kell az egyetem bölcsészeti fakultását, mely négy évet vesz igénybe.

Sch. M. Budapest. Köszönjük. Érdekes, de nagyon természetes. Amaz megrovást érdemelt. Ennek örülünk, de nem a nyilvánosság elé való.

Fogadás. Herkulesjüzdö. Nem büntetik meg, ha igazolnli tudja elmaradását. Csak sietni kell az igazolással, nehogy elövezessék.

L. K. Kovászna. Örök befogadás útján lehet. Legjobb, ha ügyvédhez fordul.

Napirend.

Napló. Hétfő, június 18. — Római katolikus: Marcellján. — Protestáns: Marcellján. — Görög-orosz: (június 5. Tiz. Dorót. — Zaidó: Szivan 22. — A nap kél 3 óra 46 percek. — Nyugszik 7 óra 43 percek. — A hold kél este 10 óra 55 percek. — Nyugszik délelött 9 óra 53 percek.

A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor.
A székesöörváros magánéleti bizottságának ülése d. u. 5 órakor az új városházán.

A Klótdli szerelthez egyesület választmányi ülése délután 4 órakor az új városháza I. em. 13. sz. termében.

Tanítóképzés a fővárosnál.
Nemzeti múzeum. Allatára, nyitva délelött 9 órától délután 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődij mellett megtekinthetők.

Iparmúvészeti múzeum zárva.
Országos képtár zárva.
Technológiai iparmúzeum nyitva d. e. 9—12 óráig és délután 3—5 óráig.

Közlekedési múzeum a városligetben, nyitva délelött 9—12 óráig és délután 3—5 óráig.
Mezőgazdasági Múzeum zárva.

Egyetemi füveskert az Üllői-uton, nyitva délelött 8—12 óráig és délután 2—6 óráig.
Szabadalmi levéltár (Erzsébet-közt 19.) nyitva délelött 9—1 óráig.

A m. kir. központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűteménye (II. Ozlop-utca) nyitva délelött 9—1 óráig.

Egyetemi könyvtár zárva.
Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—8-ig.
Museumi könyvtár zárva.

Iparmúvészeti múzeumi könyvtár zárva.
Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelött 9-től délután 2 óráig. Tudakozó-osztály és Kereskedelmi szakkönyvtár: VII. kerület, Kerepesi-ut 22. szám alatt. Hivatalos órák délelött 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, a Keleti mintatár és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás melyben az üzletvezetésűg árusítását is eszközlő) a városligeti iparcsernyokban nyitva: délelött 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi kirendeltársék központi üzletvezetésűge (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-közt 32. szám alatt.

Szóraozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap.
Somogyi Múlató. Nagyszobor-utca. Ma egész új szomszósok mútor.

Stefánia-szálloda, Murányi-utca 53. Budapest legolozobb szállodája.

Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás kerekpárterem.

Petanovits Metropol szállodája. Naponta hangverseny (lásd hirdetését.) Újonnán berendezett fünyes étterem.

Putzer-pince Deák-tér naponta a pince étterekben Dobronyi Géza 1-ozó rangú zenekarának hangversenye.

M. KIR. OPERAHÁZ. Nyári szünet. NEMZETI SZÍNHÁZ. Nyári szünet. MAGYAR SZÍNHÁZ. Nyári szünet. VIGSZÍNHÁZ. Hétfő, 1900. június hó 18-án. Három pár cipő.

NÉPSZÍNHÁZ. Hétfő, 1900. június hó 18-án. A kis szökevény. Operett 3 felv. Irták Hicks és Nicholls.

URÁNY SZÍNHÁZ. Kerepesi-ut 21. Hétfő, 1900. június hó 18-án. Cumberland, a gondolatolvasó.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ. (Budán, a Krisztinavárostan.) Hétfő, 1900. június hó 18-án. Cyrano de Bergerac. Romantikus dráma 5 felvonásban.

KISFALUDY SZÍNHÁZ. Hétfő, 1900. június hó 13-án. A viceadmírális. Nagy operett 3 felvonásban.

VÁROSLIGETI SZINKÖR. Hétfő, 1900. június hó 18-án. Új Szulamith vagy: Abszolút Jakob, Jeruzsálem fia.

Somossy Mulató (Nagymező-utca). Albrecht Ferenc, igazgató. Pénztárrnyítás 7 1/2-kor. Kezdeté 8 1/2-kor.

„Im siebenten Himmel“. Daljáték Lindau K.-tól, zene Pagin Nándortól. PAGIN urral mint vendég a bécsi Theater an der Wien tagja.

Ajánlják: Dr. Ángyán, dr. Elischer. dr. Herczel, dr. Kétil, dr. Korányi, dr. Laufenauer és dr. Liebmann egyetemi tanár urak. DUPLA MALTASÖR

SZENT-ISTVÁN VÉDJEGYVEL hatásos szer vérszegénység, idegesség, emésztési zavarok, almatlanság és gyöngéség ellen. Utánzatoktól tessék óvakodni! „Szent-István“ védjegyű.

BARÁT-MALTASÖR nagy palack 36 fillér, kis palack 24 fillér. Kapható Budapestben minden főzész- és csomagolóüzletben.

Rózsatelep. Valóságos földi paradicsom, fővárosához közel, rendkívül regényes és egészséges vidék. BUTOROK

Alegjobb szivarka hüvelyeket árúsítja az Uránia szivarkahüvely bizományi raktár Budapestben. Századvégi asszonyok. Regény 1 köt. Inokai Pál.

HAJREGENERATOR! Purus Purus Purus Purus Purus. Nem hajfesték. Fő- és szétküldési hely: Kartschmaroff A. Szerecen-drogéria Bpest, Kerepesi-ut 39.

Dr. Lengiel nyirfabalzsam kir. szab. Svédhonra. Máj magában véve azon pótvényi nedv, amely a nyirfából kifolyik. OPO-KRÉMET A dr. Lengiel-féle Benzoe-szappan a legalkalmasabb higiénikus szappan.

Uj könyvek egy harmad, egy fél, és egy negyed árban Bródy: Dina előbb ... 1 korona 60 fillér. V. Gaál Karolln Válás előtt és válás után előbb 2 korona most ... 60 fillér.

AZ ANKER élet- és járadékbiztosító-társaság. Magyarországi vezérképviselőség: BUDAPEST, VI. ker., Deák-tér 6. szám. Összes vagyon ... 134 millió korona Biztosítási állomány ... 500 millió korona